

СТЕНОГРАМА
засідання Комітету Верховної Ради України
з питань культури і духовності

07 червня 2018 року

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Так, колеги. У нас сьогодні порядок дня такий:

I. Законопроекти, з опрацювання яких Комітет визначено головним:

1. Проект Постанови про підготовку та відзначення 200-річчя від дня народження Пантелеймона Олександровича Куліша /7 серпня 2019 року/ (реєстр. № [8303](#), н.д. І.Молоток, Ю.Тимошенко, О.Ляшко, А.Герасимов, А.Тетерук, В.Бондар, О.Березюк, А.Ілленко, Ю.Мірошніченко).

2. Проект Постанови про звернення Верховної Ради України до Кабінету Міністрів України щодо створення Державної служби України з питань охорони культурної спадщини - центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони культурної спадщини (реєстр. № [8386](#), н.д. О.Білозір, О.Ледовських, Ю.Мірошніченко, О.Сотник, С.Шахов, І.Крулько, В.Карпунцов, С.Тарута).

II. Законопроекти, з опрацювання яких Комітет не є головним:

3. Проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо заборони розпалювання ворожнечі на мовному ґрунті під час проведення передвиборчої агітації (реєстр. № [8224](#), н.д. С.Тарута).

4. Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо застосування терміну "особа з інвалідністю" та похідних від нього (реєстр. № [8358](#), н.д. О.Третьяков, М.Бурбак, Г.Загорій, М.Гаврилюк, Ю.Шухевич, Є.Рибчинський).

III. Інші питання:

5. Про долучення Комітету з питань культури і духовності до проведення міжнародної конференції «Коло Вінченза» (26-27 червня 2018 року, Верховинський район Івано-Франківської області).

6. Про загрозу виселення Центральної районної бібліотеки імені Євгена Плужника.

6. Різне.

Хто за такий порядок дня. Прошу голосувати. Дякую. Рішення прийнято.

Колеги, першим є проект Постанови про підготовку та відзначення 200-річчя від дня народження Пантелеймона Олександровича Куліша. Загалом, я вже сказав колегам - авторам постанови, що як правило ми приймаємо постанову на наступний рік, де всі ювілейні й пам'ятні дати у нас відзначаються. У нас бувають деякі винятки, коли це дійсно кругла дата і справді корифеї української культури. Як це стосувалося, наприклад, Лесі Українки. У нас така була єдина постанова. Но, колеги наполягають на цій постанові щодо Пантелеймона Куліша і поважний є список. Щиро кажучи я великого сенсу в цьому не бачу, але зважаючи на визначність особистості Пантелеймона Куліша, пропоную підтримати. Які є думки?

ЄЛЕНСЬКИЙ В.Є. Ну давайте. 200 років тим більше.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Єдине що, ми підтримаємо її з редакційними правками комітету. Хто за те, щоб з редакційними правками комітету підтримати. Дякую.

МОЛОТОК І.Ф. Я ремарочку невеличку скажу. Ми живемо на кордоні з Росією. І це для нас, ну там 30 км від кордону, і це для нас настільки дуже важливо, щоб ми відзначили це. Для місцевих. Він представляє північ Чернігівської області, я північ Сумської області.

ЛЕСЮК Я.В. А те, що він критикував за погану мову, нелітературну Шевченка.

МОЛОТОК І.Ф. Він же критик. На то він і критик.

ПОДОЛЯК І.І. Я тільки однієї речі ніколи не розумію. Але завжди користуюся тою можливістю, що депутати з інших комітетів до нас заходять. Так. Я не

розумію, які є перепони для того, щоб без постанови Верховної Ради відзначити на належному рівні 200-ліття Куліша.

МОЛОТОК І.Ф. А, ну, немає фінансів, я вам скажу, у місцевої влади.

ПОДОЛЯК І.І. А вони звідки з'являться? Це ж рекомендаційний характер.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Вони це сприймають як рекомендацію. Добре, колего, дякую за Вашу присутність. Наступне питання - проект Постанови про звернення Верховної Ради України до Кабінету Міністрів України щодо створення Державної служби України з питань охорони культурної спадщини - центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони культурної спадщини. Які є думки з цього приводу?

ЄЛЕНСЬКИЙ В.Є. Який резон є у створенні цієї служби.

ПОДОЛЯК І.І. Я вважаю, що Міністерство культури повинно цим займатися. Це повинно бути 70% повноважень Міністерства культури, 70, а 30 все решта.

ГАНДЗЮК І.Б. Чисто юридично, якщо дозволите прокоментувати. Відповідно до Закону «Про центральні органи виконавчої влади» нові органи виконавчої влади створюються Кабміном за поданням Прем'єр-міністра. При цьому, всі органи виконавчої влади, крім міністерств, можуть бути службами, агентствами або інспекціями. І власне, служба це той центральний орган виконавчої влади, який немає надавати адміністративні послуги. Тобто, виправдано, навіть в контексті звернення, було б, що це має бути інспекція. Це по-перше, а по-друге ми зараз маємо на розгляді законопроект №1553, який стосується пам'яток ЮНЕСКО. І до прийняття цього законопроекту звернення буде суперечити іншим нашим рішенням в комітеті. Оскільки автори постанови саме обґрунтовують необхідність створення такого органу, в тому числі,

недостатньою правовою охороною пам'яток ЮНЕСКО. А у нас там конкретно вносяться зміни...

МАРТИНЮК І.А. Теж прошу слово. Але крім Закону «Про центральні органи» існує Закон «Про охорону культурної спадщини», де стаття 5 розділяє функції органу, що формує державну політику, і, що реалізовує державну політику, логічно розбиваючи на два блоки. Сьогодні органом, що формує, очевидно є міністерство, а органу, що реалізує, немає. Крім цього, інституційно сьогодні у складі міністерства діє управління, яке утворилося після організації. Але там 22 людинки, які займаються цим всім. Очевидно...

ПОДОЛЯК І.І. Слухайте, в цьому законопроекті, що у нас є в залі №1553, там передбачено делегування повноважень органам, що здійснює державну політику, на різні рівні влади. Ми довго над цим, так би мовити, дискутували. Ми довго це обговорювали. Ми це питання, так би мовити, і з міністерством це обговорили, і з противниками, і з прихильниками такого підходу. Тому я вважаю це зараз, на такому етапі, недоречним і непотрібним. Крім того, що стосується охорони культурної спадщини, і як воно реалізовується на практиці відповідно до закону. Так чи інакше у нас є архбудінспекція, яким ми теж надали повноваження координувати свою діяльність з органами охорони культурної спадщини. Тобто, я не знаю, чи в цьому контексті і в цей час ми повинні йти таким шляхом.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Є Тамара Мазур. Добрий день. Дякую, що ви прийшли. До вас коротке питання. Ми розглядаємо зараз проект Постанови про звернення Верховної Ради України до Кабінету Міністрів України щодо створення Державної служби України з питань охорони культурної спадщини - центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері охорони культурної спадщини. Автори: О.Білозір, О.Ледовських,

Ю.Мірошниченко, О.Сотник, С.Шахов, І.Крулько, В.Карпунцов, С.Тарута. Я хотів запитати позицію міністерства.

МАЗУР Т.В. Міністерство культури не підтримує даний проект. Навіть в самій пояснювальній записці не обґрунтовано необхідність відновлення такого органу. Більшість проблем в охороні культурної спадщини якраз пов'язана з формуванням державної політики, а не реалізацією, по-перше. По-друге, в контексті реформи децентралізації передбачається передача повноважень на місцях. Нами розроблюється проект акту, який абсолютно акумулюється із гіперформами, які запроваджуються державною службою Кабінету Міністрів. Були б дуже вдячні, якби в комітеті його підтримали. Він передбачає саме передачу функцій з реалізації державної політики на місця і залишенням за Міністерством культури тільки наглядових функцій і єдиною функцією – це підтвердження включення об'єктів до Державного реєстру. Всі інші функції з реалізації державної політики будуть передаватися на нижчі рівні.

ПОДОЛЯК І.І. Наказом, наскільки я розумію. Наказом Міністерства культури.

МАЗУР Т.В. Законом закріплені за місцевими органами охорони культурної спадщини.

ЄЛЕНСЬКИЙ Є.В. Будуть чи вже закріплені?

ПОДОЛЯК І.І. Будуть. Але навіть у цьому законі 1553 по ЮНЕСКО там же вже закладений цей механізм делегування повноважень.

МАЗУР Т.В. Свого часу служба була ліквідована з метою зменшення кількості державних службовців і навантаження на державний апарат, тому що окрема служба – це окрема бухгалтерія, юристи, адміністрація, додаткові витрати, які,

наразі, не потрібні. Більша частина проблем, яка сьогодні є в спадщині, вона не пов'язана з реалізацією політики, вона більше пов'язана з формуванням.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Те, що мене тут, колеги, щиро кажучи, трошки турбує – це справа Кабінету Міністрів і Міністерства культури реалізовувати власне бачення. А коли ми постановою, яка навіть не є законом, просто звертаємося до Кабінету Міністрів. То це по суті звернення, для звернення не потрібна постанова. Розумієте. Тут є певний юридичний нонсенс. То це Кабмін мав би вирішувати. Я би що пропонував. Оскільки в нас закон, друге читання про пам'ятки ЮНЕСКО стоятиме на вівторок, вчора ми про це говорили з Головою Верховної Ради, перенести розгляд цього питання в залежності від прийняття цього закону. Оскільки він посилається на ті норми, які там будуть врегульовані, і тоді запропонувати авторам або змінити ці норми, або скасувати. Ну, потім розглянути, тому що ми два рази одне те саме написали.

ПОДОЛЯК І.І. Я хочу сказати тільки ще одну річ. Ми можемо розглядати це і в наступний вівторок, і ми можемо розглядати це скільки завгодно разів. Тут мова йде про створення державної служби з питань охорони. Чи ми будемо розглядати сьогодні і ухвалимо якесь рішення, чи ми будемо його розглядати через тиждень або два, воно від того не зміниться.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Зміниться. Я поясню. Дивіться. Я поясню, що зміниться. Справа в тому, що в аргументації прийняття цієї постанови є посилання на необхідність захисту пам'яток ЮНЕСКО, яка в нас, якщо буде прийнято закон, реалізується в тому законі. Можливо самі автори захочуть її змінити, скасувати або внести якійсь зміни. Буде протиріччя, якщо ми її зараз приймемо і потім приймемо закон, між цими двома актами виникне протиріччя в залі. Колеги, щоб не було казуїстики, я пропонував би це перенести. Які є ще пропозиції?

ЛЕСЮК Я.В. Відкласти. Я з тобою згоден.

ТАРУТА С.О. І я теж згоден.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Хто за те, щоб відкласти розгляд цієї постанови до прийняття закону, який виноситься в зал і в другому читанні прийнятий нашим комітетом (реєстр. №1553). Прошу голосувати. Дякую. Наступне питання - проект Закону про внесення змін до деяких законів України щодо заборони розпалювання ворожнечі на мовному ґрунті під час проведення передвиборчої агітації. Тут є народний депутат, автор. Скажете декілька слів про цей законопроект.

ТАРУТА С.О. Зараз суспільство настільки хворе, а політики сьогодні в парламенті його ще більше розколюють. І тому пропозиція така. Хлопці, давайте жити мирно і не розглядати ті питання, які дуже гострі для суспільства. Це головна ідея. Тому що зараз мова, релігія, історична пам'ять, все, що піднімається, воно немає в суспільстві ніякого сьогодні консенсусу. І сьогодні у нас так: одна політична сила, прийшли донецькі - живемо по-донецькі, прийшли дніпропетровські – живемо по-дніпропетровські. І люди, ви ж спілкуєтесь з людьми. Люди сьогодні роздратовані, що ці питання приймаються. І якраз ініціатива, щоб поки ми не вийдемо на нове обговорення суспільного договору і нової конституції, ці питання не піднімати. Тому що вони дуже хворі для суспільства.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Сергію Олексійовичу, питання щодо розпалювання ворожнечі думаю ніхто із присутніх і не збирався піднімати. Але в нас є декілька законів про мови, авторами яких є члени комітету. Чи не суперечить цей законопроект голосуванню?

ТАРУТА С.О. Ні, будь ласка. Поки пройдуть вибори, щоб це зараз не спекулювати.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Ну ми якраз вважаємо. Що політично...

МАРТИНЮК І.А. Технічно пропонується ввести нове поняття «розпалювання ворожнечі на мовному ґрунті», доповнивши статті передвиборчих законів, президентських і парламентських, заборонаю там, де релігія, там, де інші ознаки. Доповнити ворожнечею на мовному ґрунті. Крім цього, пропонується в тексті закону запровадити принцип толерантності до принципів передвиборчих процесів. Конвенцію про толерантність Україна давно ратифікувала, але вона ніде не імplementована в законодавстві. І ми вважаємо, що цей момент, момент, коли починається, на порозі нової кампанії, важливо всім...

ТАРУТА С.О. Це не заперечує розглядати те, що не буде в суспільстві дуже.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Так, пані Ірино.

ТАРУТА С.О. В чому є проблема? Коли був Пет Кокс і вони робили висновки як працює Парламент, то вони сказали, що те, що робить Парламент, абсолютно не в рамках тої процедури, яка мусить бути. Якщо б була нормальна процедура розгляду, політичної дискусії від початку до кінця, тоді не було б цього питання, тому що обговорювалось би в суспільстві. А так воно сьогодні у нас не обговорюється. Як ми зробили по кіно. Як ми зробили з початку, зібрали всіх, висловили всі консенсус. І ми це прийняли. І тут пропонується: ті питання, які дуже гострі; питання, які нормальні і ми їх, по мові в тому числі, розглядаємо, вони можуть пройти і це не суперечитиме. Це відноситься тільки до толерантності.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Пані Ірино, будь ласка.

ПОДОЛЯК І.І. Шановні колеги, пане Сергію. З великою повагою до вас, але моя думка з цього приводу, цього законопроекту є такою. Вважаю, що ця норма буде

суто і виключно декларативною. Вона жодним чином не обмежить використання політиками під час виборів, після виборів, перед виборами обговорення суспільно-важливих питань, в тому числі і пов'язаних з державною мовою. В нас вже в законодавстві є багато декларативних норм, які кваліфікуються в кримінальному кодексі як хуліганство. Наприклад, у нас є прекрасні норми, які стосуються заборони розпалювання міжнаціональної ворожнечі, расової непримиренності, антисемітизму і інших речей. В нас за останні десять років немає жодного кримінального впровадження відкритого за цими статтями. Тому загроза є виклики точно такі самі, тому що визначити і означити, що таке розпалювання ворожнечі на мовному ґрунті, немає кому. А забороняти, навіть перед виборами, я особисто. Ми вже зайшли в цей період. А закон про державну мову мали ухвалити, якби ми його ухвалили півроку тому, це би ще було нормально. Зараз це вже з Указом Президента пов'язано. Так. Це все для того, щоб відкладати, відкладати, відкладати, відкладати і не вирішити ніколи. Тому, я вважаю, що ця стаття буде декларативна. Вона ні на що не вплине, вона ні не заборонить використовувати цю тему під час виборів, не буде працювати взагалі. Ну і це що. Це заборона обговорювати питання, пов'язані з функціонуванням державної мови. Ви не забороните це робити.

ТАРУТА С.О. Ні.

МАРТИНЮК І.А. Ні, розпалювати ворожнечу.

ПОДОЛЯК І.І. Що таке, хто дасть визначення? Цього немає. За якими ознаками це має бути кваліфіковано? Декларативна, непрацююча норма. Вибачте. Така моя думка.

ТАРУТА С.О. Є конвенція і є сьогодні міжнародні зобов'язання відносно толерантності. Терміни всі прописані.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Але конвенція, розумієте Сергію Олексійовичу, вона і так діє, тому що міжнародне право має верховенство над правом країни.

ЛЕСЮК Я.В. Якщо не суперечить Конституції.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Вона вже нами. Ратифікація конвенції, по суті, є її прийняттям.

ЛЕСЮК Я.В. Можна мені сказати. Я абсолютно згоден з пані Іриною. Не тільки питання, що це лише декларативні речі. У нас дійсно вже є десятиріччя і так далі. Ми навіть до цього часу не визначили, що таке статуси мов в Україні. Хоча б як це розуміти згідно Конституції України і так далі. Тому я за це. Це передчасно. Я проти того, щоб таке виносилось в зал.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Сергій Олексійович, дивіться. Цей закон внесений в зал. Ми не є головним комітетом. Для нас політично. Для більшості членів комітету, як ви розумієте, політично дуже складно це підтримати. Ми шануємо вас і хочемо вас підтримати. Кажу відверто як є. Якщо ми навіть ми його підтримаємо, все одно наша позиція в залі не звучить, ми не виступаємо. Тому моя позиція буде така, що я буду утримуватися від цього питання. Я не можу проголосувати, тому що я політично вважаю, що має бути українська мова як державна мова в усіх сферах і як автор закону це підтверджую. Більшість колег теж.
(Обговорення)

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дивіться, колеги. В мене була пропозиція утриматися. Є інші пропозиції?

ЛЕСЮК Я.В. Порадити пану Сергію відкласти цей закон.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Дивіться, закон винесений в зал.

ПОДОЛЯК І.І. Хто за, хто проти, хто утримався. Кажі.

ЧОРНА О.В. Я з офісу Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Мене звать Чорна Олена. Керівник управління з питань дотримання прав дитини, недискримінації та гендерної рівності. Ми, в принципі, підтримуємо цей законопроект. Але з певними зауваженнями, рекомендаціями. На наш погляд, притягнення до кримінальної відповідальності є неідеальним і неефективним. Як вже говорила народний депутат, таких справ майже немає. На сьогоднішній день є законопроект №3501, який говорить про те, що потрібно виключити таку норму із Кримінального кодексу і навпаки прописати це в Адміністративному. Тоді буде ця процедура більш простіша і тоді можна буде притягнути до відповідальності тих осіб, які використовують мову ворожнечі. Він вже до другого читання.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Колеги, хто за те, щоб утриматися від розгляду цього питання. Хто за, проти. Один за, чотири утримались. Дякую.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Йдемо далі. Мало часу. Проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо застосування терміну "особа з інвалідністю" та похідних від нього (Третяков, Бурбак, Загорій, Гаврилюк, Шухевич, Рибчинський).

ПОДОЛЯК І.І. Пропоную підтримати.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Хто за те, щоб підтримати. Дякую. Наступне, про долучення Комітету з питань культури і духовності до проведення міжнародної конференції «Коло Вінченца». Колеги, я є ініціатором цієї конференції. Пропонував би, щоб комітет його ініціював. Братимуть участь і Віце-прем'єр Кубів, і представники Польщі, Румунії, всіх сусідніх країн.

ПОДОЛЯК І.І. В мене тільки є одна вимога, якщо я буду жити в дерев'яній хаті.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Хто за те, щоб підтримати з урахуванням вимоги пані Ірини Ігорівни. Прошу голосувати. Наступне – про загрозу виселення Центральної районної бібліотеки імені Євгена Плужника. Хто доповідає? Будь ласка.

СЛЕНСЬКИЙ В.Є. Це на Прорізній?

ІВАСЕНКО І.М. Річ у тому, що це вже тягнеться котрий рік. Комітет неодноразово ставав на захист цієї бібліотеки. Яка ситуація. Фонд державного майна, регіональне відділення є орендодавцем. Національне агентство виконує ці повноваження орендодавця і частину приміщень було передано бібліотеці вже дуже-дуже давно. Тепер вони у зв'язку з тим, що здійснюється адміністративна реформа, призупиняють дію договору оренди, яку орендує бібліотека (380 м²) для влаштування певних якихось технічних можливостей для здійснення адміністративної реформи. Вже не раз комітет просив, звертався до Фонду державного майна і в 2004, і в 2011 році. Договір на прохання нашого комітету продовжувався. Тепер вони категорично це не підтримують. Бібліотека функціонує повноцінно, не просто як бібліотека. Бібліотека функціонує як інформаційний центр.

ПОДОЛЯК І.І. Скажи, будь ласка, вони пропонують їм інше приміщення.

ІВАСЕНКО І.І. Ні, але вони кажуть... Річ у тому...

ПОДОЛЯК І.І. Я пропоную, Микола Леонідович і колеги, щоб ми не зверталися з проханням, а щоб ми вимагали переукласти договір. Крім того, у нас є в Законі «Про культуру» заборона закриття, виселення і скорочення закладів.

ІВАСЕНКО І.М. Порушуються закони «Про культуру», «Про бібліотеки». По-друге, у 2009, 2011 році було прийнято дві постанови Верховної Ради України, розробником яких був комітет.

КНЯЖИЦЬКИЙ М.Л. Все, дивіться. Нам треба іти. Колеги, хто за те, щоб комітет жорстко вимагав від Фонду державного майна продовжити договір, забезпечити безперешкодне функціонування бібліотеки у відповідності до чинного законодавства в редакції, розробленій комітетом. Хто за це. Прошу голосувати. Дякую. Все.